

REUZENkrant

De drie reuzen van Moergestel (links), Oisterwijk (midden) en Heukelom (rechts) bestaan vijf jaar. Dat wordt gevierd met een internationaal Reuzenfestival op 18 september in Oisterwijk. Deze foto is gemaakt op zondag 21 augustus op de Oirschotese weg in Moergestel. De reuzen deden mee aan de Kring Gildendag van Gilde St. Joris.

DE REUZEN KOMEN

Op zondag 18 september vindt in Oisterwijk een internationaal Reuzenfestival plaats. Meer dan zeventig reuzen uit Nederland, België en Frankrijk trekken in optocht door het centrum van Oisterwijk. Het landelijk unieke festival kent nog twee onderdelen meer: een kookwedstrijd Brabantse streekgerechten en een markt voor Brabantse streekproducten. Deze krant geeft alle informatie over het spektakel op 18 september.

Het festival is gratis toegankelijk. In Oisterwijk worden meer dan 30.000 bezoekers verwacht. Het komt hoogst zelden voor in Nederland dat zo'n groot aantal reuzen is te zien. Onder deze reuzen bevindt zich de grootste van Europa. Reus Jan Turpijn uit Nieuwpoort in Vlaanderen meet 10,5 meter. Deze gigant wordt gedragen door 24 zeer potige mannen.

Reuzen zijn grote poppen. Ze drukken de identiteit uit van een gemeenschap. Sinds vijf jaar kent ook de gemeente Oisterwijk drie reuzen. Dat zijn Peer Paorel Heer van Oisterwijk, Geëselse Ermelindis en Heukelomse Mie. Ze vertegenwoordigen de drie kernen die samen de gemeente Oisterwijk vormen. Omdat de drie broers en twee zussen vijf jaar geleden zijn 'geboren' wordt op 18 september het reuzenfestival gehouden.

De reuzencultuur is zeer oud. De folklore is in de Middeleeuwen in de Vlaamse steden ontstaan. Als gevolg van de handelscontacten zijn de reuzen overal in Europa terecht gekomen. Vanuit Europa heeft een culturele export plaatsgevonden naar onder meer Latijns-Amerika. Alleen al in Europa bestaan rond de 7000 reuzen. De meeste komen voor in België, Noord-Frankrijk en Spanje (rond Barcelona).

Nederlandse reuzen

In het verleden telde ook Nederland honderden reuzen. Deze zijn vernietigd tijdens de Reformatie en tijdens de Franse bezetting. In Nederland bestaan nu nog 15 reuzen. Die komen allemaal naar Oisterwijk op 18 september. Deze Nederlandse reuzen komen uit Bostel, Bergen op Zoom, Venlo, Roermond, Maastricht, Heerlen, Losser, Wûnseradiel en dan uiteraard uit Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. De buurplaatsen Tilburg, Berkel-Enschot en Udenhout krijgen dit jaar nog drie reuzen. Ook Rotterdam werkt aan een reuzenplan.

Zowel Tilburg als Rotterdam nemen het in Oisterwijk bedachte reuzenconcept over. De drie reuzen van de gemeente Oisterwijk zijn bedacht als uitvloeisel van de gemeentelijke herindeling. In 1997 werden de kernen Oisterwijk, Moergestel en Heukelom samengevoegd. Om de inwoners van deze drie kernen met elkaar op te laten trekken zijn de reuzen er gekomen. Elders in deze speciale Reuzenkrant wordt daar nader op ingegaan.

Het reuzeninitiatief van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom is een zeer groot succes gebleken. Alle reden dus voor een feest. Aan het festival op 18 september is ruim een jaar door een groot aantal vrijwilligers gewerkt. De werkgroep stond onder voorzitterschap van Will Ruskus. Hij is tevens een van de leden van FC NOTT, een bijzondere muziekgroep en vriendenclub die de reus Peer Paorel heeft geadopteerd.

Genoeg geld bij elkaar

Een groot deel van de energie is gestoken in het bij elkaar brengen van het benodigde geld. De reuzen naar Oisterwijk laten komen is zeer kost-

baar. Veel reuzen worden vervoerd in vrachtwagens. De gezelschappen komen per autobus. Als gevolg van de economische recessie viel het niet mee de begroting sluitend te krijgen. Dat dat toch is gelukt is te danken aan het bedrijfsleven van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom, de gemeente Oisterwijk en niet in de laatste plaats het Nederlands Centrum voor Volkscultuur in Utrecht. Dit centrum heeft 2005 uitgeroepen tot het Jaar van de Folklore. Het Oisterwijkse Reuzenfestival wordt in dat kader gehouden.

De organisatie heeft veel medewerking gekregen van organisaties als de verenigde horeca van Oisterwijk, cultureel centrum Tiliander en zeker niet in de laatste plaats de gemeente Oisterwijk. De Stichting Reuzengilde, die de drie reuzen van Oister-

wijk, Moergestel en Heukelom beheert, hecht er aan de betrokkenheid van de gemeente Oisterwijk expliciet te vermelden. Voor de gemeente, maar ook voor andere organisaties en particulieren was geen moeite te veel. In die zin kan gesteld worden dat de Oisterwijkse gemeenschap zijn eigen feestje heeft gebouwd, in innige samenwerking overigens met Moergestel en Heukelom.

Een optocht van vrienden

Een nadrukkelijk woord van dank is ook op zijn plaats voor de reuzengroepen en voor de andere deelnemers aan de optocht. In de afgelopen vijf jaar hebben de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom veel vrienden gemaakt in binnen- en buitenland. Daarom is het de organisatie gelukt zoveel reuzen naar Oisterwijk te laten komen. Dat gebeurde veelal voor een vriendenprijs. Dat geldt in het bijzonder voor de grootste reus van Europa. Als het Reuzen-

Elk jaar hebben de drie reuzen van Oisterwijk (voorop), Moergestel (midden) en Heukelom (achteraan) optredens in binnen- en buitenland. Deze foto is gemaakt in juni 2005 in Brugge.

* Internationaal Reuzenfestival op 18 september in Oisterwijk

* Alle informatie in deze Reuzenkrant

gilde het volle pond had moeten betalen, was de komst van Jan Turpijn nooit te bekostigen geweest.

De optocht zoals die op 18 september door Oisterwijk trekt bestaat uit twee elementen: de reuzen en daarnaast (bijna) alles wat in de gemeente Oisterwijk 'lopend' cultuur maakt. Daaronder worden verstaan de harmonieën van de drie dorpen, de gilden, de twee unieke mirlitonfanfares niet te vergeten en andere groepen. Slechts één groep, uit Moergestel, liet op het laatste moment weten niet mee te doen. Zodoende is de reuzenoptocht tegelijk een presentatie van een belangrijk deel van de cultuur van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Al deze groepen doen gratis en voor niets mee. De Stichting Reuzengilde stelt dit zeer op prijs. Het wordt gezien als een prachtig teken van vriendschap en betrokkenheid op elkaar.

Plaatselijke cultuur

Na al deze voorbereidingen, die dikwijls niet makkelijk waren, is het zondag 18 september dan zo ver. Vanaf 11 uur komen de groepen in Oisterwijk aan. Het verzamelpunt is Café 't Molentje in de Kerkstraat. Daar in de buurt wordt de optocht samengesteld. Het is de moeite waard daar te gaan kijken. De optocht trekt vanaf 13.30 uur door de Kerkstraat en over De Lind. Na afloop van de optocht worden de reuzen bij elkaar gezet. Samen vormen ze een tentoonstelling met deskundige uitleg. De finale bestaat uit een gezamenlijke reuzendans bij de kiosk onder muzikale leiding van Harmonie-orkest Oisterwijk.

Kookwedstrijd en markt

Gedurende de dag treden op drie verschillende locaties bij de route van de optocht vijf gerenommeerde volksdansgroepen op. Maar dat is nog lang niet alles. In cultureel centrum Tiliander vindt een kookwedstrijd Brabantse streekgerechten plaats. Deze wordt in samenwerking met de Stichting Reuzengilde georganiseerd door Historisch Kookmuseum De Vleer. De winnaar doet mee aan de landelijke finale op 22 oktober in Utrecht. Bij deze wedstrijd is het publiek van harte welkom. Op het Lindeplein, het voorplein van Tiliander, wordt een markt met Brabantse streekproducten gehouden. De Stichting Reuzengilde streeft er naar om van deze markt een blijvend evenement voor Oisterwijk te maken.

Een feest

Deze Reuzenkrant is speciaal uitgegeven om de inwoners van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom te informeren over het bijzondere Reuzenfestival. De organisatie daarvan nodigt alle inwoners van alle drie de kernen van ganser harte uit om dit evenement mee te maken. Net als de drie reuzen is ook dit feest voor en door de inwoners van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Tot ziens op zondag 18 september.

Voorzitters stichting en werkgroep steken de loftrompet

‘Met zijn allen een enorm karwei geklaard’

Aan het Internationaal Reuzenfestival op 18 september in Oisterwijk is ruim een jaar gewerkt. “We hebben met zijn allen een enorm karwei geklaard”, zeggen Sjef van Erp en Will Ruskus. Sjef van Erp woont in Heukelom. Hij is voorzitter van de Stichting Reuzengilde Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Will Ruskus is Oisterwijker. Hij is voorzitter van de Werkgroep Reuzenfeest.

Deze werkgroep heeft het eigenlijke werk verzet. Daarbij is steeds nauw contact geweest met het stichtingsbestuur dat uiteraard de eindverantwoordelijkheid draagt voor dit voor een kleine organisatie als het Reuzengilde zeer grote evenement. “Met zijn allen hebben we in Oisterwijk iets heel bijzonders neergezet”, zeggen de twee voorzitters.

De werkgroep is bemand door bestuursleden van de stichting en vrijwilligers van het Reuzengilde. In de werkgroep zitten vrijwilligers uit alle drie de kernen Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Precies zoals deze vrijwilligers binnen de reuzenorganisatie met elkaar optrekken, hebben ze samen het vele werk verzet.

De verschillende leden van de werkgroep hebben ieder een onderdeel van het evenement onder

Will Ruskus (links) en Sjef van Erp zijn respectievelijk voorzitter van de Werkgroep Reuzenfeest en van de Stichting Reuzengilde.

hun hoede. Om daar een paar voorbeelden van te geven. Albert Nooren (Oisterwijk) is de man van de optocht. Henk Berben (Oisterwijk) regelde het optreden van de volksdansgroepen. Cilia Stork en Wim Willems (Moergestel) zijn de mensen achter de streekproductenmarkt. Marie-Louise Brans-Ruskus (Oisterwijk) heeft ontzettend hard getrokken aan de advertenties van deze reuzenkrant.

Zo zijn er nog meer vrijwilligers met specifieke taken. Sjef van Erp zat als stichtingsvoorzitter qualitate qua in de werkgroep.

Het heeft dikwijls veel hoofdbreken gekost om alles geregeld te krijgen. Tot in de kleinste details moet immers alles tot in de puntjes zijn geregeld. “Dat zijn we verplicht naar de gemeente toe, de veiligheid en dergelijke”, aldus Sjef van Erp en Will Ruskus. “Zeker zo belangrijk is dat we naar de Oisterwijkse gemeenschap een goed figuur willen slaan. We zien het Reuzenfeest als een belangrijke presentatie naar de inwoners, onze achterban. We hebben voor de inwoners van de gemeente Oisterwijk een feestje willen bouwen. We hopen dat ons dat is gelukt.”

De reuzen dansen op de maat van FC NOTT

Muziekmakend en goed geluimd gaat de muziekgroep van FC NOTT vooraf aan de reuzen, van links naar rechts Gèeselse Ermelindus, Peer Paorel en Heukelomse Mie. De foto is gemaakt in Brugge.

Als de reuzen Peer Paorel, Gèeselse Ermelindus en Heukelomse Mie uittrekken, worden ze begeleid door FC NOTT. Voor het optreden van de reuzen in optochten is de muziek van de circa twintig leden tellende muziekgroep van FC NOTT van levensbelang. Meerdere leden van FC NOTT zijn drijvende krachten achter de Stichting Reuzengilde en achter de organisatie van het Internationaal Reuzenfestival op 18 september.

Toen de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom vijf jaar geleden werden ‘geboren’, waren in eerste instantie ‘De Mènnekes’ daar als Oisterwijkse muziekgroep en organisatie bij betrokken. De Stichting Reuzengilde bewaart nog steeds goede herinneringen aan de samenwerking met ‘De

Mènnekes’. Deze groep droeg de zorg voor de Oisterwijkse reus over aan FC NOTT.

De combinatie Reuzengilde-FC NOTT is een zeer gelukkige gebeurtenis. Beide groepen passen perfect bij elkaar. Het is een grote familie geworden. Zonder de ‘drive’ van FC NOTT en het organisatietalent van deze club was het nooit gelukt om het Internationaal Reuzenfestival op poten te zetten. Tijdens de optochten is de inbreng van FC NOTT al van even groot belang. Zonder de muziek van FC NOTT is het onmogelijk de reuzen te laten dansen. Het feit dat de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom dansen én dat deze groep een eigen muziekgroep (FC NOTT) in de geleiden heeft, maakt het reuzengezelschap internationaal tot iets bijzonders.

Jeugdleden RKSv dragen borden in de optocht

Een kleine veertig jeugdleden van de Oisterwijkse voetbalvereniging RKSv is bereid gevonden in de optocht borden met de namen van de deelnemers te dragen. Voor elke groep loopt een RKSv-lid met zo’n bord zodat de omstanders weten wie op dat moment passeert.

Het lijkt een kleine taak, maar het is een belangrijke. Het publiek wil graag weten wat het ziet en wat er gebeurt. Daarin voorzien de fleurige borden, die zijn gemaakt door de Oisterwijkse

kunstenaar Henk Berben. Dank zij deze jongeren ziet de optocht er ‘af’ uit en dat is precies wat de organisatie wil.

“We betrekken er heel de jeugd bij”, zegt jeugdvoorzitter Ton Jozen van RKSv. “Op het verzoek van het Reuzengilde hebben wij meteen ja gezegd omdat we het als vereniging belangrijk vinden ons ook op een andere manier te presenteren. Om deze zelfde reden bijvoorbeeld brengen wij tegen Kerstmis kerststukjes naar het bejaardenhuis.”

Nederlands Centrum voor Volkscultuur steun en toeverlaat van Reuzenfestival

Het Internationaal Reuzenfestival op 18 september in Oisterwijk vindt plaats in het kader van het Jaar van de Folklore. Dit ‘jaar’ is uitgeroepen door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur in Utrecht. Bij de organisatie van het Reuzenfeest is het Nederlands Centrum voor Volkscultuur (NCV) de steun en toeverlaat geweest van de organisatie. Het NCV is tevens een van de belangrijkste sponsors van het evenement in Oisterwijk.

Het Jaar van de Folklore is door het NCV uitgeroepen om de aandacht te vestigen op het belang (maar ook de bedreigingen) van hedendaagse folklore in Nederland. Gedurende heel het jaar vinden overal in Nederland grote folklorefestivals plaats als het Reuzenfeest in Oisterwijk. De stuwende kracht achter het NCV en het Jaar van de Folklore is mevrouw Ineke Strouken, de directeur van dit centrum.

Een voor Oisterwijk heel dichtbij

voorbeeld daarvan is de kookwedstrijd in Tiliander. Deze wedstrijd is een voorronde in een landelijke wedstrijd, ook georganiseerd in het kader van het Jaar van de Folklore. De finale is op 22 oktober in Utrecht. Op die datum wordt in die stad de landelijke dag van de folklore gehouden. De drie reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom zijn uitgenodigd om daar op te treden.

De Stichting Reuzengilde Oisterwijk, Moergestel en Heukelom heeft van begin af aan goede contacten gehad met het Nederlands Centrum voor Volkscultuur. Toen de drie reuzen vijf jaar geleden werden ‘geboren’ is in Moergestel een reuzenoptocht gehouden. Deze was destijds georganiseerd door de Stichting WieKentKunst Moergestel en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur. Momenteel is het NCV betrokken bij de realisatie van reuzen in Rotterdam. Een Rotterdamse delegatie woont de Reuzenoptocht op 18 september bij.

Optocht sluit met reuzententoonstelling en reuzendans bij kiosk op de Lind

De finale van het Internationaal Reuzenfestival is iets bijzonders. Na de optocht worden alle reuzen verzameld op het grasveld voor de kiosk. Ze worden daar een uur tentoongesteld. Om 18.00 uur sluit het evenement met een gezamenlijk uitgevoerde reuzendans.

Vanaf de kiosk zullen alle reuzen een voor een door een ‘reuzenskundige’ aan het publiek worden voorgesteld. Hij zal de belangrijkste feiten geven als wie ze voorstellen, hoe hoog en oud ze zijn en waar ze vandaan komen. Zo’n reuzententoonstelling is iets heel bijzonders. Er zijn meerdere mensen aanwezig aan wie vragen kunnen worden gesteld.

De finale van de dag bestaat uit een reuzendans door alle meer dan zeventig reuzen samen. Gedanst wordt op de muziek van Harmonie Orkest Oisterwijk. Dit gezelschap speelt het Reuzenlied, een zeer oud Vlaams-Nederlands volkslied. Het zou mooi zijn als het publiek meezingt. De tekst is als volgt:

Als de grote klokke luidt,
De klokke luidt,
De reuze komt uit.
Kere weerom, reuze reuze, kere weerom, reuzegom!

Moeder, hangt de pot op ’t vier (vuur)
De pot op ’t vier,
De reuze komt hier,
Kere weerom, enz.

Moeder, snijdt een een boterham,
Een boterham
De reuze is gram (boos). Refr.

Moeder, tapt het beste bier,
Het beste bier,
De reuze is gier (begerig). Refr.

Moeder, stopt alras het vat,
Alras het vat,
De reuze is zat. Refr.

Moeder, geeft maar kaas en brood,
Maar kaas en brood,
De reuze is dood. Refr.

Die daar zegt: ‘De reus die kom,
De reus die kom’,
Die liegen er om. Refr.

Primeur voor Oisterwijk

Koppen en handen Tilburgse reuzen te zien in Oisterwijk

In navolging (letterlijk) van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom, krijgt nu ook de gemeente Oisterwijk drie reuzen. Het is steeds de bedoeling geweest deze drie reuzen te presenteren tijdens het Internationaal Reuzenfestival op 18 september in Oisterwijk. Dat lukt niet meer. Wel zijn de koppen en de handen van de reuzen in Oisterwijk te zien.

Daarmee heeft Oisterwijk een primeur. De Tilburgse Stichting Reuzengenootschap presenteert zich in een kraampje op de streekproductenmarkt op het Lindeplein. Daar zijn niet alleen de koppen en de handen te bekijken, maar geven de Tilburgers ook tekst en uitleg bij hun initiatief.

Dat initiatief is volledig geïnspireerd door het succes van de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. De Tilburgers passen precies hetzelfde concept toe. Er komen drie reuzen voor Tilburgstad, Berkel-Enschot en Udenhout. Deze reuzen drukken de identiteit uit van deze drie gemeenschappen. In het beheer en in de optredens werken de gemeenschappen samen. Net als in de gemeente Oisterwijk dus ‘eenheid in verscheidenheid’.

Bij de realisatie van de drie reuzen werken de Tilburgers nauw samen met de Stichting Reuzengilde Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. De namen

Koppenmaker Sven Mommers toont zijn creaties, van links naar rechts de Udenhoutse Broeder, de ene helft van het gezicht van de reus van Berkel-Enschot en Fraans Krèuk.

van de reuzen en wie ze voorstellen zijn bekend. De Tilburgse reus gaat Fraans Krèuk heten, naar de bekende tonprater Frans Verbunt, die de Kruikenzeiker voorstelt. Udenhout krijgt een Udenhoutse Broeder als reus. De reus van Berkel-Enschot is iets bijzonders. De twee dorpen-in-een wordt tot uitdrukking gebracht door middel van een reus met twee gezichten. Een gezicht stelt Sint Caecilia voor (Enschot), het andere gezicht Willibrordus (Berkel). Het ligt in de bedoeling de drie reuzen dit jaar nog in te schrijven in het bevolkingsregister.

De reuzen: vriendschap tussen inwoners van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom

De drie reuzen verbroederen. Op deze foto zit een flink aantal vrijwilligers uit Oisterwijk, Moergestel en Heukelom aan een lange tafel te buurten en samen plezier te maken. De foto is gemaakt in de feesttent tijdens de Kring Gildendag van gilde Sint Joris in Moergestel.

Het internationaal Reuzenfeest op 18 september in Oisterwijk wordt gehouden om de vijfde verjaardag te vieren van de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Deze drie reuzen zijn in 2000 uit idealisme 'geboren'. Het initiatief is destijds genomen om de inwoners van deze drie kernen na de gemeentelijke herindeling met elkaar op te laten trekken. Ook in dat – elementaire – opzicht zijn de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom een groot succes gebleken.

De gemeentelijke herindeling vond plaats in 1997. Heukelom, dat eerst bij Berkel-Enschot hoorde, en het zelfstandige Moergestel werden met Oisterwijk samengevoegd tot de gemeente Oisterwijk. Tal van plaatsen in Brabant zijn in 1997 heringe-deeld. Veel inwoners van de plaatsen die hun zelfstandigheid verloren waren daar niet blij mee. Soms is fel verzet gepleegd, zoals in Udenhout (verloren) en Goirle (gewonnen) tegen de herindeling bij Tilburg.

Zeker de inwoners van Moergestel

vonden het niet leuk dat ze hun zelfstandigheid (als gemeente) verloren. Maar ook de inwoners van Heukelom en van Oisterwijk moesten er aan wennen dat ze voortaan samen een andere eenheid vormden dan voorheen. Tegelijk heerste er het nuchtere besef dat de situatie nu eenmaal zo was en dat er wel iets was te zeggen voor de noodzaak van een herindeling.

Unieke opzet

Een aantal betrokken inwoners van de nieuwe gemeente Oisterwijk begreep dat het niet verkeerd zou zijn om de inwoners van de drie kernen nader tot elkaar te brengen. Dit vanuit de idee dat als je elkaar kent, je elkaar gaat waarderen en je met elkaar gaat optrekken. Vanuit dit idee is het reuzeninitiatief genomen. In zijn opzet was het uniek. De waardering begint nu pas te komen. In Tilburg (3 reuzen) en zelfs in Rotterdam (18 reuzen) wordt momenteel aan reuzen gewerkt volgens hetzelfde concept dat in Oisterwijk, Moergestel en Heukelom is bedacht

en tot werkelijkheid is gemaakt.

De idee was deze. Een reus drukt de identiteit van een gemeenschap uit. Overal ter wereld waar de reuzencultuur bestaat, geldt deze betekenis. Europa telt ongeveer 7000 reuzen. In Nederland zijn er nu 17. Omdat een reus de identiteit van een gemeenschap uitdrukt, hebben reuzen namen en voorkomens die daar nauw mee samenhangen. Zo moeten de namen van de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom worden 'gelezen'.

Peer Paorel, Heer van Oosterwijk. In deze naam zitten minstens twee kenmerkende verwijzingen naar de kern Oisterwijk. 'Peer' is een afgeleide van Petrus, patroonheilige van de oudste kerk. 'Parel' is ontleend aan de toeristische slogan die Oisterwijk bekend heeft gemaakt. Gèèselse Ermelindis. Sinds de vroege vijftiende eeuw wordt in Moergestel de heilige Ermelindis vereerd. Haar beeld staat in de kerk. Heukelomse Mie. Zij is genoemd naar Mie Pieters, de kordate kasteleinsse.

Iedereen is welkom

Bij het beheer van de reuzen en hun optredens trekken de begeleiders samen op. Dan vormen de drie kernen een eenheid. Samengevat in de aloude oneliner: 'Eenheid in verscheidenheid'. Rond de drie reuzen is een hechte groep van ongeveer 60 vrijwilligers uit alle drie de kernen ontstaan. Het is een vriendenclub geworden die veel samen doen. Alleen omdat ze het zo goed met elkaar kunnen vinden zijn ze in staat geweest een dergelijk groot evenement te organiseren als het internationaal Reuzenfeest op 18 oktober. Het is een geschenk van de Stichting Reuzengilde aan de gemeenschappen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Overigens staat het Reuzengilde steeds open voor nieuwe mensen. Momenteel vindt een behoorlijke verjonging plaats.

Wie een keer meewil met een optreden is van harte welkom.

De mooiste volkscultuur van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom doet mee op 18 september

Reuzenoptocht vertelt verhaal van Brabantse folklore

De spectaculaire reuzenoptocht die op zondagmiddag 18 september door Oisterwijk trekt, bestaat uit twee componenten. De meer dan zeventig reuzen uit Nederland, Frankrijk en België worden begeleid door alle 'lopende cultuur' van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Daaronder verstaat de organiserende Stichting Reuzengilde onder andere de harmonieën en de gilden uit deze drie dorpen.

Zo is dit landelijk unieke evenement ook een presentatie van de rijke (volks)cultuur van de gemeente Oisterwijk. In deze rijkdom tonen Oisterwijk, Moergestel en Heukelom zich ware Brabantse dorpen. Met een beetje goed weer zullen de groepen zich voor naar verwachting 30.000 bezoekers kunnen presenteren.

In de optocht lopen bijna duizend mensen mee. Een aantal van hen hoort bij de reuzen, een aantal maakt deel uit van culturele entourage van deze giganten. Alles, geen enkele groep uitgezonderd, wat 'lopend' cultuur maakt in de gemeente Oisterwijk doet aan de optocht mee. Deze groepen doen dat voor niets. De Stichting Reuzengilde is daar zeer mee vereerd. Het wordt als een vriendendienst en als een erkenning van het vijf jaar jonge reuzenfenomeen gezien.

De deelnemende groepen zijn: de gilden Sint Joris, Sint Catharina, Sint Joris-Sebastiaan, Sint Sebastiaan en Sint Sebastiaan-Sint Barbara. De mu-

ziekgezelschappen Harmonie Orkest Oisterwijk, Koninklijk erkende muziekvereniging Prinses Juliana, Asterius en het Heukeloms Hèrmenieke. De gezelschappen Efkus Weg, De Plekkers, Ambiance, 't Is Miss en Clap Op. Verder: Nico Haneveld en Christ Kardol.

Aan de optocht doen verder de twee mirlitonfanfares mee die de gemeente Oisterwijk rijk is. Dat zijn De Klomp uit Moergestel en Wij maken 't zelf uit Oisterwijk. Een mirlitonfanfare maakt gebruik van nage-maakte muziekinstrumenten. De muziek wordt gemaakt door middel van kazoo's. Een mirlitonfanfare is een fenomeen uit de jaren '30. In heel Europa zijn er nog zes, waarvan twee in de gemeente Oisterwijk.

Met de mix van reuzen en deze cultuurpracht van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom wil de Stichting Reuzengilde door middel van de optocht een verhaal vertellen. De organisatie wil laten zien dat de drie reuzen Peer Paorel, Gèèselse Ermelindis en Heukelomse Mie volledig zijn ingebed in de Noord-Brabantse (volks)cultuur. Hoewel deze drie reuzen pas vijf jaar bestaan, komen ze niet uit de lucht vallen. Nederland en Noord-Brabant hadden vroeger een rijke reuzentraditie waaraan een einde is gekomen tijdens de Reformatie en tijdens de Franse overheersing. Een krachtige groep vrijwilligers bracht de reuzen terug naar Oisterwijk, Moergestel en Heukelom.

De vijf gilden van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom (Berkel-Enschot) lopen mee in de reuzenoptocht.

Middeleeuwse cultuur ontstond in Vlaamse steden

Europa telt 7000 reuzen

De drie reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom maken deel uit van een zeer grote Europese reuzenfamilie. Europa telt ongeveer 7000 reuzen. Ook in landen van Latijns-Amerika en in het Verre Oosten komen reuzen voor. De oorsprong van de reuzencultuur ligt in de Middeleeuwse Vlaamse steden.

De reuzen zoals we die tegenwoordig kennen zijn voortgekomen uit de behoefte om in de Middeleeuwen aan grote groepen ongeletterde mensen iets duidelijk te maken over het Oude en het Nieuwe Testament. De meeste mensen in die tijd konden niet lezen. Om deze voor het geloof belangrijke verhalen toch over te dragen werden buiten toneelstukken voorgedragen. Omdat er veel toeschouwers waren, ging men er toe over om grote poppen te maken van hoofdrolspelers als heiligen. Deze poppen staken boven de mensen-massa uit.

Zoals dat zo vaak gebeurt, kreeg deze van oorsprong religieuze opzet al snel een profane vertaling. Steden gingen er toe over om ook van zulke grote poppen te maken. Deze stelden personen uit die steden voor.

Het duurde niet lang of de reuzen verpersoonlijkten de steden. Zo is het in feite nu nog. Een reus drukt de identiteit van een dorp of een stad uit. Met de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom ligt dat heel duidelijk.

Reuzen hebben altijd al tot de verbeelding gesproken van mensen. In bijvoorbeeld de Noordse mythologie komen veel reuzen voor. Nederlandse legenden over reuzen zijn er te over. In Drenthe bestaan verhalen die vertellen dat de hunebedden steentjes zijn die uit de zakken van reuzen zijn gevallen. Omdat reuzen schrik inboezemden werden op de wallen van de steden in de Middeleeuwen grote poppen geplaatst als vijandelijke legers in aantocht waren.

De oorspronkelijke reuzencultuur is vanuit de Vlaamse steden door middel van handelscontacten over heel Europa verspreid. Tijdens de kolonisatie is de reuzencultuur in Latijns-Amerika terecht gekomen. Ook Nederland telde eens vele tientallen reuzen. Deze zijn vernietigd tijdens de Reformatie en tijdens de Frans bezetting. Dat is op vele meer plaatsen in Europa gebeurd. Daar is

men echter eerder begonnen met het opnieuw tot leven wekken van de reuzen. De Belgen zijn daar heel sterk mee aan de slag gegaan vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw.

Er komen nog steeds reuzen bij, in België alleen al enkele tientallen per jaar. De Belgen hebben veruit de meeste reuzen, gevolgd door Noord-Frankrijk (in volkscultureel opzicht volledig georiënteerd op Vlaanderen), Spanje (rond Barcelona) en het zuiden van Italië. Een apart reuzenland is Duitsland: daar hebben ze er maar één. Het was helaas onmogelijk deze naar Oisterwijk te laten komen.

Tussen de reuzen bestaat veel uitwisseling. De reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom worden voortdurend gevraagd voor optredens in binnen- en buitenland. In Nederland bestaan momenteel vijftien reuzen, waaronder de drie van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom.

In buurplaats Boxtel hebben ze een van de oudste reuzen van Nederland: Ja de Keistamper. Hij is uiteraard in Oisterwijk te zien. Andere plaatsen met reuzen zijn: Venlo, Roermond, Heerlen, Maastricht, Bergen op Zoom, Losser en Wijnse-radiel. Al deze reuzen komen naar Oisterwijk.

Als u meer wilt weten over de reuzencultuur

De Reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom

De Stichting Reuzengilde is graag bereid én in staat om antwoord te geven op alle vragen over de internationale reuzencultuur en de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Belangstellenden zijn van harte welkom om een keer een reuzenuitstapje mee te maken. Dat is geheel kosteloos. Het reuzengezelschap verplaatst zich meestal per bus. Voor informatie kunt u bellen met telefoonnummer 013-5133072 of via de website www.reuzengilde.nl

Kookwedstrijd Brabantse streekgerechten in Tiliander

In Tiliander, het onvolprezen cultureel centrum van Oisterwijk, wordt een wedstrijd in het koken van Brabantse streekgerechten gehouden. Deze bijzondere wedstrijd wordt georganiseerd in samenwerking met Historisch Kookmuseum De Vleer. Namens het Reuzengilde heeft Oisterwijker Robert de Klerk de kookwedstrijd in Tiliander keurig voor elkaar gekregen.

Met de kookwedstrijd (en ook met de streekproductenmarkt) wordt ingehaakt op een groeiende belangstelling voor streekgebonden producten die direct zijn te herleiden tot de producent. Daarnaast is sprake van een herwaardering van de 'eerlijke' keuken.

In Tiliander is de kookwedstrijd zeer professioneel opgezet. In het cultureel centrum is een mobiele keuken geïnstalleerd. Vier professionele koks van het Kookmuseum helpen de ruim 15 deelnemers uit alle delen van Brabant. Ze koken allemaal een typisch Brabants streekgerecht. De gerechten worden beoordeeld door een vakjury en door het publiek. Wie de wedstrijd bezoekt kan heerlijk proeven van Brabantse geneugten.

De wedstrijd levert een winnaar op. Tegen vijf uur zondagmiddag reikt burgemeester Y. Kortmann van de gemeente Oisterwijk de prijs uit. De prijs, een plastic, is ontworpen en gemaakt door Oisterwijker Albert Nooren. De winnaar doet op 22 oktober in Utrecht mee aan de landelijke finale.

Carolina Verhoeven is directrice van Historisch Kookmuseum De Vleer. Zij is in Oisterwijk om mee leiding te geven aan de kookwedstrijd in Tiliander.

Koop een reuzen-t-shirt en steun de reuzen

Op de streekproductenmarkt op het Lindeplein (voor Tiliander) verkoopt de Stichting Reuzengilde Oisterwijk, Moergestel en Heukelom reuzen-t-shirts. Dit is een van de middelen om aan geld te komen voor het Reuzenfestival. Door een t-shirt te kopen steunt met de reuzen en hun organisatie.

Een t-shirt kost 7,50 euro. Alle drie de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom staat er op hun mooist en in kleur op. De t-shirts zijn er in de gangbare maten. Voor de verkoop op de markt zorgen een stel vriendinnen. Ze doen dat door middel van een grappige act.

De manier waarop de t-shirts tot stand zijn gekomen is kenmerkend

Vrijwilligers uit Heukelom, Moergestel en Oisterwijk strijken de t-shirts en pakken ze in voor de verkoop.

voor het Stichting Reuzengilde: alles zelf doen. Het Reuzengilde bestaat bij zelfwerkzaamheid. Gedurende een paar avonden hebben vrijwilli-

gers uit alle drie de kernen de t-shirts bedrukt, keurig gestreken en dito ingepakt.

Folkloristische dansgroepen uit Nederland op drie podia

Folkloredansgroep De Foekepot (rommelpot) uit het Limburgse Geleen brengt een keur aan Nederlandse dansen op drie podia in Oisterwijk.

Om het Reuzenfeest zo aantrekkelijk mogelijk te maken heeft de organiserende Stichting Reuzengilde een aantal extra evenementen opgezet. Een daarvan is het optreden van vijf gerenommeerde volksdansgroepen op drie podia in het centrum van Oisterwijk.

De dansgroepen zijn: **Maroesjka** uit Heeze (Brabant), **Foekepot** uit Geleen (Limburg), **Walacra** uit Veere (Zeeland), **Mie Katoen** uit Tilburg (Brabant) en **Karoen** uit Almere (Flevoland). De podia waar ze optreden zijn te vinden op het Lindeplein (voorplein

van Tiliander), tegenover Hotel De Swaen aan De Lind en op de kruising van de Lind en de Stationsstraat. De optredens zijn om 12.00 uur, 12.30 uur, 13.00 uur, 13.30 uur en 14.00 uur.

Deze vijf dansgroepen behoren tot het beste wat op dit terrein in Nederland actief is. Alle vijf de groepen zijn veelgevraagd in binnen- en buitenland.

****Maroesjka** (12 dansers) is gespecialiseerd in Kempische dansen.

****Foekepot** noemt zichzelf een 'demonstratiegroep van Nederlandse dansen'.

****Walacra** (15 dansers vergezeld door twee of meer muzikanten) stelt zich als doel het instandhouden van de volksdans als Zeeuws cultureel erfgoed.

****Mie Katoen** (16 dansers, 6 orkestleden) danst dansen als de Zeeuwse Schots, de Mariekes Mazurka en een groot aantal Nederlandse dansen.

****Karoen** (12 dansers) heeft een Nederlands dansprogramma. Bijzonder is de Zuiderzeeballade.

Toon Coppens tapt Reuzenbier

Toon Coppens van Café 't Molentje haalt ter gelegenheid van het Reuzenfestival een zeer bijzonder bier naar Oisterwijk, het Reuzenbier. Het wordt geschonken in een speciaal glas.

In een Reuzenfestival in Oisterwijk nog nooit vertoond, het Reuzenbier van Toon Coppens is nog nooit gedronken. Toon Coppens is de kastelein van Café 't Molentje aan de Kerkstraat. Als lid van de Alliantie van Biertapperijen (35 cafés in Nederland die zijn gespecialiseerd in speciaalbier) haalde hij ter gelegenheid van het Reuzenfestival het Reuzenbier naar Oisterwijk.

België (www.brasseriesdesgeants.com). In Oisterwijk zijn verkrijgbaar de pils en de Tripel. Beide soorten worden getapt in 't Molentje en op het Kerkplein dat tot een horecaplein met terrassen is omgebouwd. Speciaal voor het Oisterwijks Reuzenfeest heeft de brouwer een pakket van vier soorten reuzenbier en een reuzenbierglas samengesteld.

Dit Reuzenbier wordt gebrouwen in

Dit pakket wordt verkocht op de streekproductenmarkt.

Markt Brabantse streekproducten op Lindeplein bij Tiliander

De Oisterwijkse paprikakwekers Ingrid en Mark Schoenmakers tonen hun producten. In de kist ligt ook een paprikakaas. Deze wordt met Oisterwijkse paprika's gemaakt door kaasboerderij De Leyendaeler in Goirle.

Op het Lindeplein, het voorplein van cultureel centrum Tiliander, staan meer dan twintig kramen met Brabantse streekproducten. Aan deze markt doen verschillende producenten uit Oisterwijk mee. Onder hen Ingrid en Mark Schoenmakers van Paprikakwekerij De Molen in Oisterwijk. "De markt tijdens het Reuzenfestival is een aantrekkelijke gelegenheid om onze paprika's en wat je daar allemaal mee kunt voor het voetlicht te brengen", zeggen Ingrid en Mark.

De streekproductenmarkt is georganiseerd door twee Moergestelse leden van het Reuzengilde, namelijk Cilia Stork en Wim Willems. Zij zijn maanden bezig geweest om een markt op touw te zetten met een zo groot mogelijke ver-

scheidenheid aan streekproducten uit Brabant. Daarbij hebben zij zich met name gericht op producenten uit de gemeente Oisterwijk. Daarin zijn ze goed geslaagd. Behalve de paprikakwekerij doen uit Oisterwijk mee de Kerkhovense molen (meel), Kruiden van tuincentrum Klerks en de Oisterwijkse volkstuintvereniging.

De overige deelnemers komen uit alle delen van Brabant, onder meer uit Made, Eindhoven, Nuenen, Schijndel en Berkel-Enschot (geitenboerderij Torentjeshoeve). Op deze markt zijn de producten te koop. De producenten stellen zichzelf en hun bedrijf voor aan het publiek. De Stichting Reuzengilde wil van deze markt een jaarlijks terugkerend evenement maken.

DE REUZEN VAN OISTERWIJK, MOERGESTEL EN HEUKELOM TIJDENS OPTREDENS

Gèèselse Ermelindis (links), Peer Paorel (midden) en Heukelomse Mie begeleiden de Moergestelde gilden tijdens de Kring Gildendag op 21 augustus 2005. Omringt door dragers lopen de reuzen hier over de Oirschotseweg.

Door een dichte haag van mensen trekken de reuzen door de binnenstad van Maastricht. Te zien zijn Gèèselse Ermelindis (voorop) met daarachter Heukelomse Mie. Peer Paorel is de fotograaf al gepasseerd.

De reuzen op de Grote Markt in Brugge. Op de rug gezien Peer Paorel, daarachter Gèèselse Ermelindis. Links van de reuzen lopen twee dragers van de Oisterwijkse reus. Rechts op de foto zijn drie begeleiders van de reus van Moergestel te zien. De begeleiders lopen in kleding die past bij de reus.

Toeschouwers applaudisseren (links) voor de reuzen. We zien van links naar rechts Gèèselse Ermelindis, Heukelomse Mie en Peer Paorel. Rechts op de foto een paar muzikanten van FC NOTT.

De reuzen van Oisterwijk (links), Moergestel (midden) en Heukelom (rechts) zijn veel gevraagd voor optochten in binnen- en buitenland. Een van de redenen is dat de dragers de drie reuzen kunnen laten dansen. Dat is een hele kunst want de reuzen zijn loeizwaar en ook nog eens topzwaar. Op deze foto wordt gedanst voor een aantal hoogwaardigheidsbekleders (rechts). Uiterst links op de foto zijn twee camerateams in actie. Een voorbeeld van hoe de reuzen de goede naam en faam van Oisterwijk, Moergestel en Oisterwijk uitdragen.

De vrijwilligers die met de reuzen in binnen- en buitenland optrekken komen uit alle drie de kernen. Ze zijn van alle leeftijden. Op deze foto drie dames uit Heukelom. De kleding die ze dragen past bij de boerinnenoutfit van Heukelomse Mie. Van links naar rechts Nel de Kort, Riek de Brouwer en Trees van de Pas.

De drie reuzen kunnen alleen bestaan bij de gratie van tientallen vrijwilligers uit Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Onder hen ook een aantal kinderen. Op de foto zien we vlaggendrager Stefan Schuurmans uit Heukelom.

De drie reuzen hebben rond de zestig begeleiders. Deze vallen uiteen in drie groepen: dragers van de reuzen, het entourage van de reuzen en de muzikanten. Het entourage gaat gekleed in kledij die op elk van de drie reuzen is afgestemd. Op deze foto twee begeleidsters van de Moergestelse reus. Links Annie van Roessel, rechts Hennie van Schooten. De prachtige jurken met hoedjes zijn gemaakt door Corrie Huekmans.

Een aantal begeleiders van de Oisterwijkse reus Peer Paorel. Links zien we Henk Berben, die tevens secretaris is van de Stichting Reuzengilde. Derde van links zijn echtgenote Annette. Tussen hen in de drager Marc Leenders. Verder van rechts naar links: José de Blicke, Pim van Strien, Christy Donkers en Arno de Bodt.

REUZEN in Oisterwijk

De reuzengroep van Venlo bestaat uit het reuzenechtpaar Valuas en Guntrund en het Akkermansgilde.

De tien reuzen van de Vlaamse gemeente Beveren, nabij Antwerpen.

Jan de Houtkapper is een reus uit de Franse plaats Steenvoorde.

Jan Turpijn is met zijn 10,5 meter de grootste reus van Europa. De gigant is genoemd naar de burgemeester van Nieuwpoort die zijn stad in de zestiende eeuw wist te beschermen tegen de Spanjaarden. De reus is gebouwd in 1923 en wordt gedragen door 24 mannen. Op deze foto staan ook de reuzen van Oisterwijk (links), Moergestel (midden) en Heukelom (rechts). Het verschil in grootte is overduidelijk.

De reuzengroep uit het Belgische Eggevaardskapelle. De reus heet Haees van Askapel. Zijn hoogte is 4,1 meter.

Het reuzenechtpaar en hun kinderen uit Bergen op Zoom. Het echtpaar is Jan Metten Lippen (spotnaam omdat deze vroegere heer van Bergen op Zoom grote lippen had) en Trui van de Toren. De kinderen heten Toontje en Marieke.

Een reuzenpaar en reuzenkind uit het Vlaamse Overmere. Philippo (3,2 meter) stelt een jager voor. Op zijn borst het wapenschild van Overmere. Edel-dame Isabella is 3,2 meter hoog. Het jongetje is Phi-liep (1,6 meter).

Met zijn lengte van 5,5 meter doet Greate Pier uit het Friese Wûnseradiel zijn naam alle eer aan. Deze historische figuur wordt vergezeld door deze mooie groep.

Sinds twee eeuwen mag Turnhout (niet ver van Oisterwijk vandaan) zich kaartstad noemen omdat daar een grote speelkaartenindustrie is gevestigd. Deze bijzondere 'Kaartreuzen' vestigen daar de aandacht op.

BONTE MENGELING VAN REUZEN EN BRABANTSE VOLKSCULTUUR

De gratis toegankelijke Reuzenoptocht bestaat uit 39 onderdelen. In totaal lopen er een kleine duizend mensen in mee. Om 13.30 uur begint de optocht te trekken door de Kerkstraat en vervolgens over de Dorpsstraat en De Lind. De route is tamelijk kort zodat de deelnemers alle gelegenheid krijgen zich voor het publiek te presenteren. Bij het oude postkantoor aan de Dorpsstraat en bij het oude gemeentehuis staan twee deskundigen die de passerende groepen nader zullen voorstellen.

In feite begint het reuzenspektakel vanaf 11.00 uur als de deelnemende groepen uit Nederland, België en Frankrijk zich rond het Kerkplein

verzamen. Café 't Molentje in de Kerkstraat is het centrale punt. In deze omgeving wordt de optocht samengesteld onder leiding van Albert Nooren. Hij is de hele dag de verantwoordelijke voor de optocht.

Het is de moeite waard om bij het opstellen een kijkje te gaan nemen. Het optuigen van de reuzen is een heel spektakel. Het grootste spektakel speelt zich echter af helemaal aan de andere kant van het parcours, namelijk ter hoogte van het gemeentekantoor. Hier wordt Jan Turpijn, de grootste reus van Europa, in elkaar gezet. Dat gebeurt met een grote kraan. Deze Nieuwpoortse reus blijft hier staan want met zijn 10,5

meter is hij gewoon veel te groot om mee te lopen in de optocht. Jan Turpijn wordt overigens ook gedragen en wel door 24 mannen. Aan het eind van de optocht zal dat ook daadwerkelijk gaan gebeuren. Dit is iets zeer spectaculairs.

Overall langs de route is voldoende plaats voor de 30.000 bezoekers die worden verwacht. Na afloop van de optocht is het een aanrader van de eerste orde om naar het plein bij de kiosk te komen. Daar worden alle ruim 70 reuzen bij elkaar gezet en geformeerd tot een tentoonstelling. Het gebeurt hoogst zelden dat zoveel reuzen bij elkaar zijn te zien. Elke reus zal door een deskundige

worden voorgesteld en nader worden toegelicht. De finale bestaat uit een gezamenlijke reuzendans onder muzikale leiding van Harmonie-orkest Oisterwijk. Dit gezelschap musicert op de kiosk.

De 39 onderdelen die samen de Reuzenoptocht vormen, zijn als volgt op te splitsen. Om te beginnen 23 reuzengroepen. Twee daarvan komen uit Frankrijk, twaalf uit België en de rest uit Nederland. In de optocht lopen (of rijden) mee: drie harmonieën, een showdrumband, vijf gilden, vier muziekgroepen, twee mirletonfanfares en verder Nico Haneveld (Middeleeuwse muziek) en Christ Kadol (buikorgel) uit Oister-

wijk. Showdrumband Taxandria uit Oisterwijk gaat voorop in de optocht, Harmonie Juliana uit Moergestel sluit de gelederen. De overige groepen zijn opgesteld tussen de reuzen en hun begeleiders.

Het geheel vormt een uniek schouwspel van de internationale reuzencultuur en het beste wat Oisterwijk, Moergestel en Heukelom op het gebied van hoogstaande volkscultuur en folklore hebben te bieden. Door deze mix kan de organiserende Stichting Reuzengilde het volgende verhaal vertellen: de reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom maken een belangrijk onderdeel uit van de Brabantse folklore en volkscultuur.

INDELING EN OPSTELLING REUZENOPTOCHT

1. Showdrumband Taxandria, Oisterwijk
2. Reuzengroep uit Deurne (bij Antwerpen). De reuzen die meegevoerd worden zijn: Fredje den Tokkelaar. Dankt zijn naam aan een jongeman van 21 jaar. Was bedlegerig en verlamd. Deze reus werd gedoopt in 1982. Theo van den Bosch. Een rasechte Deurnenaar, die meespeelde in 5 Vlaamse en 1 Nederlandse film. De Preutelmadamme. Stelt een eenvoudige volkswrouw voor. De vrouw in kwestie kon het 'preutelen' (buurten) niet laten. Jeanette. Dochter van de Preutelmadamme. Vake Viool. Genoemd naar een volksfilosoof die de Deurnenaren uitstekende in liedjes. Rosse Garde. Een veldwachter uit Deurne.
3. De reuzen van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom. Respectievelijk: Peer Paorel Heer van Oosterwijk, Gèeselse Ermelindis en Heukelomse Mie. Deze driejarige reuzen worden, als ze bij het oude gemeentehuis zijn aangekomen, daar opgesteld. Ze nemen als het ware het defilé van de bevriende reuzen af.
4. Reuzengroep uit Losser. Sint Martinus is de jongste reus van Nederland. De 6,4 meter hoge reus is in 2002 ingeschreven in de burgerlijke stand. In Losser herinnert vele aan de heilige Martinus, zoals onder meer de kerk.
5. Gilde Sint Joris uit Moergestel.
6. Reuzengroep Overmere uit België. De reuzen die meegevoerd worden zijn: Philippo, 3,2 meter. Stelt een jager voor. Op zijn borst het wapenschild van Overmere. Isabella, 3,2 meter. Een edeldame. De armen van deze reuzin kunnen bewegen. De zoon van dit echtpaar is Philiep, 1,6 meter hoog.
7. Efkus Weg. Muziekgroep, Oisterwijk.
8. Reuzengroep Lokeren uit België. De Reuzengroep zelf heet Koveken. De reuzen die meegevoerd worden zijn: Maurice Baetè. Jacoba van Kerkhove. Jacobus van Kerkhove. Lisa Kasei. Maurice Kasei.
9. Nico Haneveld, Oisterwijk. Middeleeuwse muziekgroep.
10. Reuzengroep uit Roermond. De reus van het Remunsje Reuzengilde heet Sjtuf, groot 5,95 meter. Sjtuf is goed Roermonds voor Christoffel. De in 1982 geschapen reus van 300 kilo stelt dan ook deze heilige voor.
11. Plekkers. Muziekgroep, Oisterwijk.
12. De eerste uit Frankrijk afkomstige reus in deze optocht heeft als naam Raoul de Godewaersvelde. Dit is een dorp dat deel uitmaakt van de gemeente Lille.
13. Reuzengroep uit de Friese gemeente Wûnseradiel. De reus heet Greate Pier, 5,5 meter. Genoemd naar een historische legeraanvoerder, geboren in 1480. Zijn enorme zwaard is te zien in het Fries Museum in Leeuwarden. Het reuzengilde is in 1998 opgericht.
14. Mirletonfanfare De Klomp uit Moergestel. Een Mirletonfanfare maakt muziek met behulp van namaakinstrumenten. Daarachter gaat een kazoo verborgen waarmee het kenmerkende geluid wordt gemaakt. De Klomp is in de jaren '30 opgericht. In heel Europa zijn nog maar twee van deze fanfares. De gemeente Oisterwijk telt er twee (zie ook nummer 31), iets zeer bijzonders dus.
15. Reus Lucius uit Heerlen. Een reus (sinds 1997) die zeer zelden optreedt. Lucius stelt een Romeinse pottenbakker voor. Het kruikje dat hij draagt is in Heerlen opgegraven. De inscriptie luidt: 'Ik, Lucius, maak dit kruikje voor mijn geliefde.'
16. Christ Kadol uit Oisterwijk. Loopt mee in de optocht met een orgeltje, geinig voorbeeld van volkscultuur.
17. Reuzengroep Eggewaardskapelle uit België. Han-

nes van Askappel is de naam van de reus. Hij stelt een landsman uit de jaren '20 voor. Hannes komt van Johannes, kerkpatroon van het dorp. Ascappel is de oudst bekende naam van het dorp. De reus is 4,1 meter hoog, staat op vier wieltes en wordt geduwd door een persoon.

18. Heukeloms Hermenieke. Muziekgroep uit Heukelom, de kleinste kern van de gemeente Oisterwijk.

19. Reuzengroep Turnhout uit België. Sinds twee eeuwen herbergt Turnhout de op een na grootste speelkaartenindustrie van de wereld. De groep uit Turnhout stelt dan ook kaartreuzen voor.

20. Gilde Sint Catharina uit Moergestel.

21. Reuzengroep Wingene uit België. Vier reuzen brengt deze in Gruegheliaanse kledij gestoken groep mee. Fientje Kaplote, de oudste, plusminus 50 jaar. Dulle Griet, ontleent aan schilderij van Brueghel de Oude. Pieter Brueghel. Pol d'n Artiest, de jongste, sinds 1989.

22. Reuzengroep uit Boxtel, buurgemeente van Oisterwijk. Het Reuzengilde van Oisterwijk, Moergestel en Heukelom onderhoudt vriendschappelijke betrekkingen met deze groep én met de Boxtelse reus Jas de Keistamper. Hij stelt een stratenmaker voor. Bostel zou in de Middeleeuwen de eerste verharde straat hebben gehad. Omliggende plaatsen dreven daar de spot mee. Deze reus wordt op een bijzondere manier gedragen.

23. Reuzengroep Kinrooi uit België. Gemeenteruus De Kin-Royer. Deze reusachtige houthakker dateert van 1978. De reus en zijn naam zijn geïnspireerd op de betekenis van de naam van het dorp Kinrooi in Belgisch Limburg. 'Kin' is Fransisch voor sparsenboom. Het achtervoegsel 'rooy' verwijst naar het rooien van deze bomen in deze omgeving.

24. Gilde Sint Joris-Sebastiaan uit Berkel-Enschot. Dit gilde is thuis bij Café Mie Pieters in Heukelom. Naar de naamgeefster van dit café is reuzin Heukelomse Mie genoemd.

25. Reuzengroep Anneke Mossel uit Antwerpen (Linkeroever). Anneke Mossel stelt een Antwerps 'Mosselwifke' voor. De reuzing herinnert aan de uitstapjes die de Antwerpenaren maakten naar de Linkeroever. Daar trakteerden ze zichzelf op mosselen. De reuzin is in 1993 vervaardigd in verband met de viering van het eeuwfeest van de Sint Anna-parochie, Hoogte: 3,50 meter. Wordt voortbewogen op wieltes.

26. Reuzengroep Moerbeke uit België. De namen van deze reuzen zijn Toon en Tine, bijgenaamd de Pape-mutsjes. Toon van Francipany is 'geboren' in 1952, zijn echtgenote Tine van Baudelo in 1961. De voornaam Toon is afgeleid van de parochieheilige van Moerbeke. Tine is vermoedelijk de naam geweest van de kunstenaar die de kop van deze reuzin heeft geboetseerd.

27. Ambiance, muziekgroep, Moergestel.

28. Reuzengroep Beveren uit België. Deze tien reuzen zijn eigendom van de gemeente. Sefken de Puitenslager, 1954. Arme man die kikkers ving en de 'billekes' als leukernij verkocht. Diederik en Aldegonde, 1978 ('herborren'). Vernoemd naar heer van Beveren (12de eeuw) en zij gemalin. Cieske de Schipper, 1980. Staat symbool voor het schippersvolk van Doel bij Antwerpen. Roste Brigand, 1980. 'Rostekop' is een roodharige. Tussen 1840 en 1950 was hij de helft van de baby's van Haasdonk roodharig. 't Kallose Melkboerinneke, 1981. Deze boerin symboliseert de bewoners van de polders bij Antwerpen. Birken Blok, 1984. Stelt een 'blokmaker' (klompenmaker) voor.

29. Gilde Sint Sebastiaan, Oisterwijk.

30. Reuzengroep van Maastricht. De stadsreus Gigantius is in 1969 ontstaan en wel op historische gronden. Deze reus is een kopie van de reus die de Maastrichtenaars in 1550 bouwden ter gelegenheid van de komst van Keizer Karel V. Het beheer is in handen van het Reuzengilde Maastricht. De stad Maastricht hecht bijzonder veel waarde aan Gigantius die wordt gezien als een prachtige ambassadeur.

31. Mirletonfanfare 'Wij maken het zelf' uit Oisterwijk. (Zie ook nummer 14). Unieke muziekgroep, ontstaan in september 1944. De muzikanten maken gebruik van namaakinstrumenten. Daarachter gaat een kazoo schuil. In Europa bestaan nog zes Mirletonfanfares, waarvan twee in de gemeente Oisterwijk.

32. Reuzengroep van Bergen op Zoom. Deze vier reuzen zijn in 1987 ontstaan in verband met de viering van zeven eeuwen stadsrechten. Jan Metten Lippen (bijnaam, Jan met de grote lippen) was in de vijftiende eeuw heer van Bergen op Zoom. Zijn gade is Trui van de Toren. Ze hebben twee reuzenkinderen (zeldzaam): Toontje en Marieke.

33. 't Is Miss, muziekgroep, Oisterwijk.

34. Reuzengroep Kraainem uit België. Oorspronkelijk zagen deze twee reuzen het levenslicht in 1972. In 2000 ondergingen ze een verjongingskuur. Beide reuzen zijn bekende mensen uit de gemeente Kraainem. Ze symboliseren vriendschap en burgerzin. Reus Krani meet 5,90 meter, reuzin Krana 5,60 meter.

35. Gilde Sint Sebastiaan en Sint Barbara, Moergestel.

36. Reuzengroep van Venlo. Venlo heeft de oudste reuzentraditie van Nederland, althans in gesloten lijn. Het reuzenpaar Valuas en Guntrund stelt de legendarische stichters van Venlo voor. Het Akkermansgilde (tuinbouwers) heeft al meer dan een eeuw de zorg voor de reuzen.

37. Reuzengroep Steenvoorde uit Frankrijk. Het Gilde Vrienden van Fromulus beheert twee reuzen. 'Le Père Breughel' ('vadertje Breughel') dateert van 1961. Hoogte 4 meter. Hij wordt vergezeld door de muziekgroep Sint Caecilia uit het Belgische Neuve Église. De tweede reus heet 'Jean le Bûcheron' ('Jan de Houthakker'). Dateert van 1914 en daarna vernieuwd in 1948 en 1993. Meet 4,90 meter. Wordt eveneens vergezeld door een gekostumeerde groep.

38. Reuzengroep Nieuwpoort uit België. In de optocht lopen vijf reuzen mee. Een zesde reus, Jan Turpijn, is zo groot dat die niet meekan in de optocht en daarom staat opgesteld bij het gemeentekantoor aan de Lind. In de optocht: Heks Jacqueline. Herinnert aan de heksenprocessen in Nieuwpoort. Golith. Stelde van oorsprong een Nieuwpoortse visser voor. Rozalinde. Dochter van Goliath. Puuptje. Is genoemd naar de oudste drager van het Nieuwpoorts Reuzengilde. Is vorig jaar overleden. Zonen en dochters zijn nog steeds bij de reuzen betrokken. Ze lopen ook mee in de optocht in Oisterwijk. Een heel aparte reus is het 'hoofd van de burgemeester'. Deze reus is dit jaar 'geboren'. Het hoofd stelt de huidige burgemeester van Nieuwpoort voor.

39. Koninklijk Erkende Harmonie Prinses Juliana, Moergestel.

FINALE

Na afloop van de optocht verzamelen alle reuzen zich op het grasveld bij de kiosk. Daar staan ze tentoongesteld tot 18.00 uur. Als finale dansen alle reuzen samen om 18.00 uur de reuzendans.

REUZEN kleurplaat

De Stichting Reuzengilde nodigt de kinderen uit Oisterwijk, Moergestel en Heukelom deze tekening in te kleuren. Het bestuur van deze stichting vormt de jury. De beste inzender krijgt een uniek beeldje van de drie reuzen en twee kaartjes voor de Efteling. De tweede prijs bestaat uit twee kaartjes voor de Efteling. De kleur-

platen kunnen tot uiterlijk zondag 25 september worden ingeleverd op het adres Tilburgseweg 40 in Oisterwijk. Vergeet niet naam, adres, telefoonnummer en leeftijd te vermelden. De winnaars worden bekendgemaakt in Nieuwsklok. Deze mooie tekening is gemaakt door Henk Berben.

